

STRESZCZENIE

Raport z wypełnienia przez Województwo Zachodniopomorskie warunku podstawowego pn. Dobre zarządzanie krajową lub regionalną strategią inteligentnej specjalizacji w ramach Celu Polityki 1 Bardziej inteligentna Europa dzięki wspieraniu innowacyjnej i inteligentnej transformacji gospodarczej w ramach Polityki Spójności 2021-2027.

30 LAT
SAMO
RZĄD
NOŚCI
NA POMORZU
ZACHODNIM

WARUNKI CP1

Strony
3-4

AKTUALNA ANALIZA WĄSKICH
GARDEŁ DYFUZJI INNOWACJI,
W TYM CYFRYZACJI

Strony
15-22

SKUTECZNE FUNKCJONOWANIE PROCESU
PRZEDSIĘBIORCZEGO ODKRYWANIA

Strony
5-6

ISTNIENIE WŁAŚCIWYCH
REGIONALNYCH/KRAJOWYCH INSTYTUCJI
LUB ORGANU ODPOWIEDZIALNEGO
ZA ZARZĄDZANIE
STRATEGIĄ INTELIGENTNEJ SPECJALIZACJI

Strony
23-26

DZIAŁANIA MAJĄCE NA CELU POPRAWĘ
KRAJOWYCH I REGIONALNYCH
SYSTEMÓW BADAŃ NAUKOWYCH I INNOWACJI

Strony
7-14

NARZĘDZIA MONITOROWANIA I OCENY W CELU
POMIARU SKUTECZNOŚCI W OSIĄGANIU CELÓW
STRATEGII

Strony
27-38

DZIAŁANIA NA RZECZ ZARZĄDZANIA
TRANSFORMACJĄ PRZEMYSŁOWĄ

Strony
39-42

ŚRODKI NA RZECZ
WSPÓŁPRACY MIĘDZYNARODOWEJ

AKTUALNA ANALIZA WĄSKICH GARDEŁ DYFUZJI INNOWACJI, W TYM CYFRYZACJI

UP-TO-DATE ANALYSIS OF CHALLENGES FOR INNOVATION DIFUSION AND DIGITALISATION

What:

„WĄSKIE GARDŁA” DYFUZJI INNOWACJI W WOJEWÓDZTWIE ZACHODNIOPOMORSKIM:

Źródło: Rola RPO WZ we wzmacnianiu regionalnych inteligentnych specjalizacji, Bluehill Sp. z o.o., 2020.

„WĄSKIE GARDŁA” CYFRYZACJI W WOJEWÓDZTWIE ZACHODNIOPOMORSKIM:

**ISTNIENIE WŁAŚCIWYCH
REGIONALNYCH/KRAJOWYCH INSTYTUCJI LUB
ORGANU ODPOWIEDZIALNEGO ZA ZARZĄDZANIE
STRATEGIĄ INTELIGENTNEJ SPECJALIZACJI**

*EXISTANCE OF COMPETENT REGIONAL/NATIONAL INSTITUTION OR BODY RESPONSIBLE FOR THE
MANAGEMENT OF THE SMART SPECIALISATION STRATEGY*

ZARZĄD WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO

Nadzór oraz koordynację wdrażania RIS3 WZ prowadzi Zarząd Województwa Zachodniopomorskiego wspierany przez komórki organizacyjne Urzędu Marszałkowskiego odpowiedzialne za rozwój gospodarki i innowacyjności. Podejmuje uchwały w sprawach dotyczących wdrażania, monitoringu, ewaluacji i aktualizacji RIS3 WZ oraz dokumentów z nią powiązanych. Określa system instytucjonalny wdrażania strategii i jego ewentualne modyfikacje związane z zaangażowaniem dodatkowych jednostek. Zarząd tworzy jednocześnie warunki sprzyjające osiągnięciu założeń RIS3 WZ oraz efektywności procesu przedsiębiorczego odkrywania. Do realizacji zadań związanych z wdrażaniem i aktualizacją Strategii Zarząd powołuje zespoły operacyjne tworzone na bazie poszczególnych komórek organizacyjnych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego. Powierzone im zadania mogą zostać wykonane samodzielnie przez te komórki albo przekazane w całości lub w części podmiotom zewnętrznym.

CENTRUM INICJATYW GOSPODARCZYCH

Rolę koordynatora prac w obszarze wdrażania i aktualizacji RIS3 WZ, realizowanych w ramach struktur Urzędu pełni Centrum Inicjatyw Gospodarczych (CIG). Powołane do życia w 2019 roku jest najmłodszym stażem wydziałem w strukturach Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego. Powstało na fundamencie dawnego Centrum Obsługi Inwestorów i Eksporterów, wzmocnionego przez Biuro ds. Innowacyjności i Inteligentnych Specjalizacji. Działalność CIGu od początku swojego funkcjonowania oparta jest m.in. na wzmacnianiu współpracy biznesu ze światem nauki, promocji innowacji, budowaniu ekosystemu startupowego oraz wspieraniu klastrów, realizując tym samym proces przedsiębiorczego odkrywania. W zadaniach wydziału pozostaje również przyciąganie inwestorów, tworzenie ofert inwestycyjnych oraz promocja gospodarcza regionu. CIG pozostaje miejscem pierwszego kontaktu dla przedsiębiorców zagranicznych, zainteresowanych inwestowaniem na Pomorzu Zachodnim oraz tych regionalnych chcących prowadzić działalność eksportową i inwestycyjną poza granicami kraju.

NARZĘDZIA MONITOROWANIA I OCENY W CELU POMIARU SKUTECZNOŚCI W OSIĄGANIU CELÓW STRATEGII

*MONITORING AND EVALUATION TOOLS TO MEASURE PERFORMANCE TOWARDS
THE OBJECTIVES OF THE STRATEGY*

PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE ZA MONITORING

Centrum Inicjatyw Gospodarczych (CIG). Działające w ramach CIG Biuro ds. Innowacyjności i Inteligentnych Specjalizacji zajmuje się koordynowaniem procesu wyznaczania i zarządzania inteligentnymi specjalizacjami oraz procesu przedsiębiorczego odkrywania w województwie zachodniopomorskim. Podejmuje także działania na rzecz wzmocnienia powiązań gospodarki z sektorem nauki, w tym inicjuje oraz wspiera działania wzmacniające ich innowacyjność oraz kreatywność w regionie, realizuje działania służące aktualizacji, wdrażaniu oraz operacjonalizacji regionalnej strategii innowacji województwa zachodniopomorskiego oraz polityki gospodarczej województwa zachodniopomorskiego, wykonuje zadania przypisane do Jednostki Monitorującej regionalną strategię innowacji. Ponadto do zadań Biura należy obsługa funkcjonowania ciał doradczych samorządu województwa w obszarze gospodarki i innowacji, udział w realizacji programów i projektów związanych z rozwojem gospodarczym, w tym wynikających z podpisanych przez województwo umów międzyregionalnych i międzynarodowych oraz projektów współfinansowanych ze środków europejskich, wspieranie oraz koordynowanie działań dotyczących klastrów na terenie województwa, współpraca z uczelniami, centrami transferu technologii i jednostkami naukowo-badawczymi, a także wspieranie inicjatyw startupowych oraz startupów.

Wydział Zarządzania Strategicznego (WZS). Działające w ramach WZS Biuro ds. Rozwoju Regionalnego inicjuje i koordynuje prace nad aktualizacją Strategii Rozwoju Województwa. Ponadto: wykonuje zadania związane z programowaniem, monitoringiem, ewaluacją oraz analizą Strategii Rozwoju Województwa; programuje rozwój regionalny w kontekście wykorzystania funduszy strukturalnych; gromadzi i przetwarza dane statystyczne dotyczące stanu rozwoju Województwa; prowadzi działania związane z funkcjonowaniem Regionalnego Obserwatorium Terytorialnego Województwa Zachodniopomorskiego i współpracę z Krajowym Obserwatorium Terytorialnym; koordynuje działania związane z wdrożeniem instrumentów terytorializacji polityki rozwoju, w szczególności Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych i kontraktów samorządowych; współpracuje przy wykonywaniu zadań przypisanych do Jednostki Monitorującej Regionalną Strategię Innowacji.

ŹRÓDŁA DANYCH

1

statystyka publiczna (baza danych lokalnych, GUS).

2

badania prowadzone przez Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie.

3

konsultacje w ramach Forum Innowacji i regularnych spotkań z interesariuszami, na które zapraszane są: firmy, uczelnie, jednostki naukowe, zrzeszenia, IOB oraz klastry.

4

ankiety przeprowadzane wśród przedsiębiorców, uczelni, klastrów, jednostek naukowo-badawczych, IOB dotyczące ich potencjału, potrzeb w zakresie innowacji, potrzeb w zakresach będących w gestii instytucji publicznych oraz planów na przyszłość.

Projekt „Model monitoringu transgranicznego – innowacyjne sposoby pozyskiwania danych w Regionie Metropolitalnym Szczecina”

Wartym odnotowania jest fakt, iż w ramach Programu Współpracy Interreg V A Meklemburgia-Pomorze Przednie/Brandenburgia/Polska, Województwo Zachodniopomorskie bierze udział w realizacji projektu „Model monitoringu transgranicznego – innowacyjne sposoby pozyskiwania danych w Regionie Metropolitalnym Szczecina”. Celem projektu jest wsparcie procesu przemian dokonujących się w Transgranicznym Regionie Metropolitalnym Szczecina poprzez dostarczanie rzetelnych dowodów o jego potencjałach i powiązaniach, pozyskanych w oparciu o innowacyjne rozwiązania. Efektem projektu będzie opracowanie metodyki pozyskiwania, harmonizacji i publikacji danych we wskazanych obszarach tematycznych: turystyka, transport regionalny i mobilność, efektywne sieci współpracy, partnerstwo miejsko-wiejskie, inteligentny rozwój i branże przyszłości. Oczekiwany rezultatem będzie nadanie Regionowi Metropolitalnemu Szczecina roli obszaru o rzeczywistym transgranicznym charakterze, pogłębienie współpracy sieciowej, efektywniejsze wspólne wykorzystanie istniejących zasobów. Dzięki wdrożeniu cyklicznych transgranicznych konferencji prezentujących informacje o regionie (wyniki monitoringu) zostaną wspólnie określone kierunki rozwoju oparte na zdiagnozowanych potrzebach, poprawi się wymiana informacji o podejmowanych działaniach, zainteresowane podmioty uzyskają aktywne wsparcie.

Platforma eRegion jako kluczowe narzędzie komunikacji i analizy danych

Stroną dedykowaną monitorowaniu poszczególnych obszarów dotyczących regionu, jego powiatów i gmin jest Baza Wiedzy o Regionie eRegion (www.eregion.wzp.pl). Na portalu zamieszczone są informacje m.in. o strategii rozwoju województwa, politykach sektorowych, sektorowych programach działań i dokumentach kierunkowych oraz dokumentach strategicznych ponadregionalnych i krajowych. Serwis ten to w pełni nowoczesne, interaktywne narzędzie monitoringu rozwoju województwa. Jego podstawowym zadaniem jest udostępnianie danych liczbowych i analiz, umożliwiających ocenę poziomu rozwoju województwa zachodniopomorskiego oraz poszczególnych powiatów i gmin, a także odniesienie obserwowanych wyników do sytuacji pozostałych regionów. W każdym z obszarów, prezentowanych na podstronach portalu, można znaleźć obszerne analizy, raporty, dane liczbowe i odnośniki do ważnych dokumentów zewnętrznych. Dużą zaletą portalu jest możliwość interaktywnego zestawiania wybranych danych w formie tabel oraz zróżnicowanych wykresów i map, na poziomie powiatów, gmin i regionów. Ponadto dostępne są informacje o inteligentnych specjalizacjach, założeniach do procesu ich identyfikacji, a także procesie przedsiębiorczego odkrywania. Dane statystyczne umieszczone na portalu pochodzą głównie z baz danych i publikacji statystyki publicznej oraz badań i analiz wydziałów odpowiedzialnych za dany obszar analityczny. Gromadzone w eRegionie dane stanowią element ciągłej diagnozy procesów rozwojowych zachodzących na Pomorzu Zachodnim, która jest podstawą do ewentualnego modyfikowania określonych w politykach rozwojowych priorytetów i kierunków działań Zarządu Województwa. Obszary monitorowania: demografia, gospodarka, gospodarka komunalna, gospodarka morską, innowacyjność, spójność społeczna, kultura, leśnictwo, mieszkalnictwo, nauka, rynek pracy, edukacja, energetyka, polityka przestrzenna, społeczeństwo obywatelskie, ochrona zdrowia, rolnictwo, samorząd, społeczeństwo informacyjne, stan i ochrona środowiska, transport, turystyka.

WSKAŹNIKI

Najważniejszy wymiar RIS3 WZ (**cel sektorowy**) czyli rozwój gospodarki województwa w oparciu o inteligentne specjalizacje jest realizowany w naturalny sposób poprzez identyfikowanie, weryfikowanie, wspieranie i monitorowanie inteligentnych specjalizacji. Każda istniejąca i potencjalna inteligentna specjalizacja jest badana według trzech kryteriów:

- kryterium gospodarcze (znaczenie w skali kraju, znaczenie w skali województwa, konkurencyjność, dynamika),
- kryterium innowacyjności (aktywność innowacyjna, ekonomiczne efekty innowacji, aktywność B+R, tworzenie własności intelektualnej),
- kryterium aktywności przedsiębiorstw.

Cele strategiczne RIS3 WZ mierzone są wskaźnikami, dla których najważniejszym źródłem jest lokalna baza danych GUS oraz badania własne. Są to przede wszystkim:

01

dla Celu 1 Podniesienie poziomu konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw – wskaźniki: udział przedsiębiorstw innowacyjnych w liczbie przedsiębiorstw ogółem, nakłady wewnętrzne sektora przedsiębiorstw na B+R (BERD) w stosunku do PKB w województwie, bilans handlowy wyrobów (eksport-import) ogółem, udział przychodów ze sprzedaży wyrobów nowych lub istotnie ulepszonych w całości przychodów, wartość bezpośrednich inwestycji zagranicznych, wartość inwestycji kapitałowych regionalnych funduszy podwyższonego ryzyka na 1 000 osób aktywnych zawodowo;

02

dla Celu 2 Rozwój nauki na rzecz innowacyjnej gospodarki – wskaźniki: nakłady wewnętrzne sektora publicznego na B+R (GovERD) w stosunku do PKB w województwie, zatrudnienie w działalności B+R na 10 000 mieszkańców, liczba jednostek naukowych (wydziałów) posiadających kategorię A oceny parametrycznej, uczestnicy studiów doktoranckich na 1 000 mieszkańców, odsetek zatrudnionych w działalności B+R w obszarach zgodnych z inteligentnymi specjalizacjami

03

dla Celu 3 Budowa kapitału ludzkiego dla rozwoju innowacji – wskaźniki: udział zatrudnionych w działalności w działalności naukowo-technologicznej wśród osób aktywnych zawodowo (HRSTO), odsetek maturzystów, którzy wybrali rozszerzony egzamin z matematyki, odsetek studentów kierunków ścisłych i technicznych w ogólnej liczbie studentów, odsetek mieszkańców w wieku 30-34 posiadających wyższe wykształcenie, wskaźnik kształcenia ustawicznego – odsetek osób uczących się i doksztalających w przedziale wiekowym 25-64, odsetek uczniów szkół zawodowych kształcących w zawodach zgodnych z inteligentnymi specjalizacjami.

Za pomocą opisanych wskaźników mierzone były rezultaty wdrażania strategii i oceniany poziom skuteczności w osiągnięciu celów. Poniżej zaprezentowano kilka istotnych wyników tej oceny:

W latach 2014-2019 w regionie nastąpiło niemal podwojenie wartości nakładów wewnętrznych na B+R ogółem (wzrost o 82,9%) z poziomu 179,9 mln zł (2014) do 329,0 mln zł (2019). W tym samym okresie wzrost dla Polski wyniósł 27,3%.

Analiza wpływu interwencji RPO WZ 2014-2020 na poszczególne obszary interwencji wykazała następujące wnioski:

Beneficjenci wskazali najwyższy wpływ interwencji w obszarze konkurencyjności na arenie krajowej, innowacyjności specjalizacji (np. wdrożenie innowacyjnych produktów) i wzroście zatrudnienia w obrębie specjalizacji. Za obszary najmniej podlegające wpływowi interwencji uznano przyciągnięcie inwestorów spoza regionu / kraju w obrębie specjalizacji oraz rozwój współpracy w obrębie specjalizacji z jednostkami naukowymi.

Większość badanych IOB zadeklarowała pozytywny wpływ interwencji na wzmocnienie swojej organizacji. Dla połowy realizacja projektu finansowanego w ramach RPO przyczyniła się do pozyskania wielokrotnych/ciągłych zleceń do realizacji przez organizację, dla pozostałych do realizacji wspólnych przedsięwzięć.

Ponad połowa beneficjentów RPO WZ biorących udział w badaniu współpracowała z jednostkami naukowymi w regionie. Współpraca polegała głównie na korzystaniu z doradztwa i realizacji wspólnych projektów badawczo-rozwojowych. Najczęstszym obszarem współpracy jest udostępnianie laboratoriów i infrastruktury badawczej oraz szeroko rozumiane korzystanie z oferty dydaktycznej (w tym szkolenia personelu).

Wzmocnienie infrastruktury rozwoju gospodarczego - najwyższe oceny zostały przyznane oddziaływaniu polegającemu na stworzeniu nowych stref inwestycyjnych. Tego rodzaju działania polegające na bezpośrednim wpływaniu na podnoszenie atrakcyjności inwestycyjnej stanowiły jedną piątą spośród analizowanych działań. Polegały głównie na dozbieraniu terenów inwestycyjnych i były realizowane przede wszystkim przez samorządy gminne. Większość projektów realizowanych przez JST (ponad trzy czwarte) wiązała się nie z oddziaływaniem na infrastrukturę, ale kapitałem ludzkim (systemy kształcenia)

System monitorowania wskaźników RPO WZ dostarcza najwięcej informacji w zakresie realizacji strategii na rzecz inteligentnych specjalizacji z punktu widzenia produktów i rezultatów. Niemal połowa badanych ocenia, że nie ma żadnego zagrożenia w zakresie osiągnięcia wskaźników produktu lub jest ono bardzo niewielkie. Najmniejsze obawy o osiągnięcie wskaźników produktu występują w specjalizacjach: Nowoczesne przetwórstwo rolno-spożywcze oraz Produkty oparte na techno-logiach informacyjnych. Z kolei największe obawy (60%) występują u beneficjentów reprezentujących specjalizacje: Wielkogabarytowe konstrukcje wodne i lądowe, Opakowania przyjazne środowisku, Produkty inżynierii chemicznej i materiałowej, Multimodalny transport i logistyka. W zakresie realizacji wskaźników rezultatu bezpośredniego niemal 65% respondentów wskazuje na co najmniej istotne zagrożenie nieosiągnięcia założonych wartości wskaźników. W podziale na poszczególne specjalizacje największy optymizm w zakresie możliwości osiągnięcia zakładanych wartości wskaźników wykazują przedstawiciele specjalizacji - Nowoczesne przetwórstwo rolno-spożywcze (66,66%) oraz przedstawiciele specjalizacji - Multimodalny transport i logistyka (40%). W przypadku wskaźników rezultatu, zdecydowanie wzrasta odsetek beneficjentów obawiających się o realizację wskaźników. Największe obawy mają przedstawiciele specjalizacji: Wielkogabarytowe konstrukcje wodne i lądowe (80%), Opakowania przyjazne środowisku (75%), Produkty inżynierii chemicznej i materiałowej (75%), Produkty drzewno-meblarskie (64,28%), Produkty oparte na technologiach informacyjnych (63,64%), Multimodalny transport i logistyka (60%).

Zwrócono również uwagę na niezaplanowane efekty realizacji strategii na rzecz inteligentnych specjalizacji. Jedna czwarta badanych zauważa, że w wyniku realizacji projektów na rzecz wdrażania RIS3, wystąpiły niezaplanowane efekty, które są równie cenne lub mają większe oddziaływanie, niż te planowane. Takimi niezaplanowanymi efektami było m.in. pozyskanie nowych kontrahentów, nawiązanie nowej współpracy, znalezienie nowej niszy rynkowej lub przystąpienie do klastra. Z mniej oczywistych efektów, a równie spektakularnych można wymienić np. awans w łańcuchu dostaw, czy też osiągnięcie pozycji lidera w swojej branży.

SKUTECZNE FUNKCJONOWANIE PROCESU PRZEDSIĘBIORCZEGO ODKRYWANIA

*FUNCTIONING OF STAKEHOLDER CO-OPERATION
ENTREPRENEURIAL DISCOVERY PROCESS*

KLUCZOWE DZIAŁANIA W ZAKRESIE WYZNACZANIA INTELIGENTNYCH SPECJALIZACJI:

Identyfikacja podmiotów gospodarczych posiadających potencjał do wzrostu i rozwoju oraz stanowiących kluczowe znaczenie dla gospodarki regionu.

Dialog z przedsiębiorcami, naukowcami, ekspertami odnośnie potrzeb i kierunków rozwojowych regionu (konferencja SmartUp, Forum Innowacji, giełdy kooperacyjne, misje gospodarcze, wywiady).

Zidentyfikowanie jednostek instytucji otoczenia biznesu współpracujących z przedsiębiorstwami – określenie potrzeb rynkowych oraz barier rozwoju innowacyjności.

Zidentyfikowanie silnych stron zachodniopomorskich uczelni oraz kierunków kluczowych dla rozwoju innowacyjności.

Dialog z przedstawicielami JST oraz mieszkańcami w celu poznania wizji rozwoju oraz możliwości współpracy w ramach rozwoju inteligentnych specjalizacji.

PROCES PRZEDSIĘBIORCZEGO ODKRYWANIA NA POMORZU ZACHODNIM PROWADZONY JEST PRZY WYKORZYSTANIU ZESTAWU NARZĘDZI:

1 WYWIADY BEZPOŚREDNIE Z PRZEDSIĘBIORCAMI

Wywiady mają na celu z jednej strony zdiagnozowanie potrzeb, barier, planów rozwojowych, zaplecza B+R, internacjonalizacji oraz określenie roli inteligentnych specjalizacji w funkcjonowaniu przedsiębiorstw, a z drugiej identyfikację kluczowych trendów oraz łańcuchów wartości wraz z powiązaniem sieciowymi. Do powyższego otoczenia zakwalifikowano także szkoły wyższe oraz jednostki badawczo-rozwojowe, które już dostarczają lub są w stanie dostarczyć nowoczesne technologie lub innowacyjne rozwiązania zgodnie z popytem rynkowym.

2 BADANIA ANKIETOWE

Urząd Marszałkowski prowadził badania ankietowe wśród zachodniopomorskich przedsiębiorców. Na stronach internetowych urzędu oraz w lokalnej prasie zamieszczane były stosowne komunikaty wraz z kwestionariuszami, które dostarczyły m.in. informacji o potencjale rozwojowym, szczególnie w aspekcie rozwoju innowacji, ale także o barierach, potrzebach, deficytach, zapleczu B+R, planach internacjonalizacji oraz korelacji z krajowymi inteligentnymi specjalizacjami. Charakter prezentowanych przedsięwzięć pozwolił również na zebranie informacji odnośnie zapotrzebowania przedsiębiorstw na prace B+R.

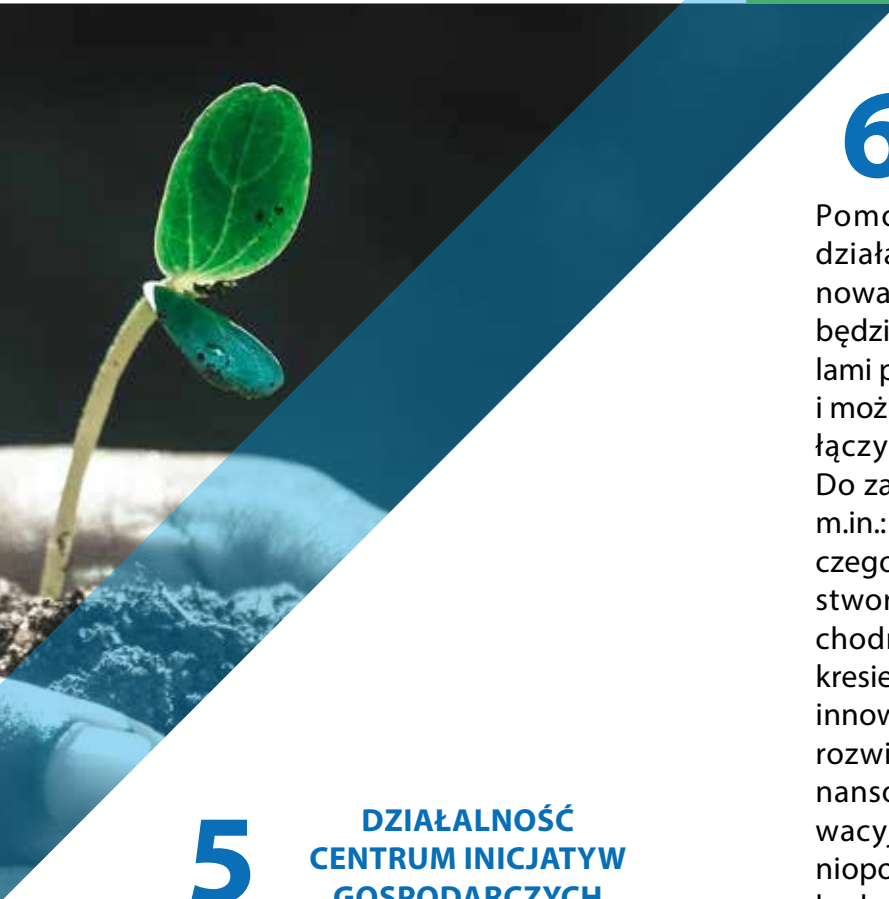
3 GIEŁDY KOOPERACYJNE

Samorząd Województwa współorganizował szereg giełd kooperacyjnych business-to-research, których celem było zbliżenie świata biznesu oraz nauki. Imprezy te skierowane są do przedsiębiorców oraz instytucji chcących nawiązać między sobą współpracę biznesową i polegają na spotkaniach bilateralnych. W tzw. giełdzie z jednej strony uczestniczą szkoły wyższe, z drugiej przedsiębiorcy. Istotnym zadaniem takich wydarzeń jest pozyskiwanie nowych i innowacyjnych technologii oraz rozwiązań opracowanych w szkołach wyższych regionu, które to znajdują swoich odbiorców głównie wśród regionalnych, ale i ponadregionalnych przedsiębiorców.

4 FORUM INNOWACJI

Organizowane Forum Innowacji jest platformą współpracy w formie cyklicznych spotkań z przedsiębiorcami Pomorza Zachodniego reprezentującymi inteligentne specjalizacje regionu oraz branże o kluczowym znaczeniu dla gospodarki województwa. Forum ma za zadanie sprzyjać codziennym kontaktom przedsiębiorców z przedstawicielami świata nauki, dzięki czemu możliwa jest wymiana doświadczeń oraz dyskusja odnośnie kierunków dalszego rozwoju Pomorza Zachodniego.

5

DZIAŁALNOŚĆ CENTRUM INICJATYW GOSPODARCZYCH

Pomorze Zachodnie planuje zainicjować działalność regionalnych doradców ds. innowacji (brokerów innowacji). Ich zadaniem będzie bezpośredni kontakt z przedstawicielami przedsiębiorstw w celu diagnozy potrzeb i możliwości w obszarze B+R+I. Brokerzy będą łączyli dostawców i odbiorców innowacji. Do zadań Brokera Innowacji należeć będzie m.in.: stworzenie cyfrowego narzędzia badawczego do oceny dojrzałości przedsiębiorstw, stworzenie bazy MŚP z terenu Pomorza Zachodniego, przeprowadzenie badania w zakresie wprowadzenia innowacji oraz audytów innowacji, świadczenie usług monitorowania rozwiązań naukowych, wskazanie źródeł finansowania działalności rozwojowej i innowacyjnej, pomoc we współpracy z zachodniopomorskimi uczelniami, w tym w zakresie badań oraz organizacji i realizacji współpracy z laboratoriami.

6

BROKER INNOWACJI

Pomorze Zachodnie planuje zainicjować działalność regionalnych doradców ds. innowacji (brokerów innowacji). Ich zadaniem będzie bezpośredni kontakt z przedstawicielami przedsiębiorstw w celu diagnozy potrzeb i możliwości w obszarze B+R+I. Brokerzy będą łączyli dostawców i odbiorców innowacji. Do zadań Brokera Innowacji należeć będzie m.in.: stworzenie cyfrowego narzędzia badawczego do oceny dojrzałości przedsiębiorstw, stworzenie bazy MŚP z terenu Pomorza Zachodniego, przeprowadzenie badania w zakresie wprowadzenia innowacji oraz audytów innowacji, świadczenie usług monitorowania rozwiązań naukowych, wskazanie źródeł finansowania działalności rozwojowej i innowacyjnej, pomoc we współpracy z zachodniopomorskimi uczelniami, w tym w zakresie badań oraz organizacji i realizacji współpracy z laboratoriami.

7

ZACHODNIOPOMORSKI ZESPÓŁ DS. INNOWACYJNOŚCI

Jest to grupa robocza skupiająca przedstawicieli zachodniopomorskich uczelni, instytucji otoczenia biznesu oraz przedsiębiorców. Zespół aktywnie angażuje się w działania związane z aktualizacją RIS WZ. Dzięki zaangażowaniu reprezentantów różnorodnych środowisk Samorząd Województwa ma możliwość wsłuchania się w potrzeby wszystkich zainteresowanych stron. Ponadto funkcjonowanie Rady umożliwi otrzymanie informacji zwrotnej na temat podjętych i wdrożonych przez władze lokalne działań. Uzyskane w ten sposób informacje są podstawą do zaprojektowania skuteczniejszych i bardziej dopasowanych narzędzi wsparcia.

8

WOJEWÓDZKA RADA RYNKU PRACY

Wojewódzka Rada Rynku Pracy jest organem opiniotwórczo-doradczym marszałka województwa w sprawach polityki rynku pracy. Do jej zakresu działania należy m.in. inspirowanie przedsięwzięć zmierzających do pełnego i produktywnego zatrudnienia w województwie, opiniowanie w sprawach dotyczących kierunków kształcenia, szkolenia zawodowego oraz zatrudnienia w województwie czy też współpraca z wojewódzkimi radami dialogu społecznego, w szczególności w zakresie inicjowania programów

9

REGIONALNA RADA DS. INNOWACJI I NOWOCZESNYCH TECHNOLOGII

Regionalna Rada ds. Innowacji i Nowoczesnych Technologii pełni rolę Komitetu Monitorującego Regionalnej Strategii Innowacji. Zakres jej prac obejmuje m.in. rekomendowanie propozycji wyznaczania obszarów strategicznej interwencji w regionie, inicjowanie projektów służących podnoszeniu innowacji i rozwojowi gospodarcemu województwa oraz propagowanie innowacyjności.

10

WSPÓŁPRACA Z URZĘDEM STATYSTYCZNYM

W ramach prowadzonych prac, Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego podpisał z Urzędem Statystycznym w Szczecinie porozumienie o współpracy, w którym za priorytet uznano m.in. monitorowanie zmian społecznych, gospodarczych i przestrzennych w regionie. Wynikiem tej współpracy są analizy w zakresie m.in. agregacji danych dotyczących województwa zachodniopomorskiego czy badanie podmiotów nieinnowacyjnych na terenie regionu – wykorzystywane w procesie identyfikacji inteligentnych specjalizacji.

11

CROWDSOURCING

Przy okazji licznych działań realizowanych przez Urząd Marszałkowski prowadzony jest stały dialog pomiędzy przedstawicielami samorządów lokalnych, przedsiębiorcami, IOB oraz mieszkańcami. Tworzy to swoistą platformę wymiany wiedzy i pomysłów, dzięki której na bieżąco władze województwa informowane są na temat np. nowych obszarów interwencji, napotkanych barierach wzrostu, wąskich gardłach dyfuzji innowacji w regionie, najnowszych kierunkach w świecie technologii czy skuteczności programów wsparcia. Dzięki informacjom uzyskanym w ten sposób proces przedsiębiorczego odkrywania nabiera jeszcze bardziej regionalnego i lokalnego charakteru.

12 DOKUMENTY STRATEGICZNE

W Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2030 – kluczowego dokumentu wyznaczającego kierunki rozwoju Pomorza Zachodniego w wieloletniej perspektywie, podkreślono rolę PPO w identyfikacji i rozwoju na obszarze województwa regionalnych inteligentnych specjalizacji gospodarczych, jednocześnie wskazując Samorząd Województwa jako koordynatora tego procesu. Również w zaktualizowanej w 2020 roku Polityce Gospodarczej Województwa Zachodniopomorskiego realizację procesu przedsiębiorczego odkrywania wskazano jako jeden z głównych celów dokumentu. W Polityce potwierdzono istotność prowadzenia stałego dialogu z uczestnikami regionalnego systemu innowacji reprezentującymi obszary inteligentnych specjalizacji oraz identyfikacji sektorów wzrostowych gospodarki oraz nisz gospodarczych. Podkreślono cel procesu, będącego również elementem programowania unijnej perspektywy finansowej, jakim jest w głównej mierze pomoc regionowi w identyfikacji, weryfikacji i modyfikacji priorytetowych obszarów z zakresu innowacji.

13 TRANSREGIONALNY CHARAKTER PPO

Od 2004 roku Samorząd Województwa bierze aktywny udział w Forum Parlamentarnym Południowego Bałtyku, którego podstawowym celem jest wypracowanie wspólnych priorytetów rozwojowych obszarów usytuowanych na południu Bałtyku. Coroczne spotkania dedykowane są różnorodnym zagadnieniom odpowiadającym aktualnym potrzebom regionów, w tym także związanych z tematem inteligentnych specjalizacji i ich wkładu w kreowanie dynamicznego rozwoju Południowego Bałtyku. Przedstawiciele województwa są członkami Policy Learning Platform – Programu Interreg Europa. W ramach Platformy przeprowadzane są wzajemne oceny, które są szansą na uzyskanie świeżego i bezstronnego spojrzenia z zewnątrz na programy (np. RPO), strategie (np. RIS3), plany (np. gospodarki niskoemisyjnej) dotyczące badań, innowacji, sektora MŚP, gospodarki nisko-emisyjnej, ochrony środowiska, dziedzictwa kulturowego i naturalnego, gospodarowania zasobami. Województwo jest też partnerem Platformy S3, dzięki której możliwe jest eksperckie doradztwo w zakresie opracowania, wdrażania i oceniania strategii inteligentnych specjalizacji.

14 KONTRAKT SAMORZĄDOWY

W celu nadania kontekstu terytorialnego określonym priorytetom gospodarczym, władze regionu korzystają z Kontraktu Samorządowego (KS). Instrument ten stanowi realizację idei planowania i wcielania w życie procesów rozwojowych w oparciu o charakterystykę danego obszaru. W wyniku zintegrowania poszczególnych przedsięwzięć gospodarczych znacznie łatwiej zdiagnozować potrzeby rozwojowe oraz wyłonić branże, wokół których ma skupić się interwencja. Na podstawie rozmów i analiz możliwe jest stwierdzenie na ile przedsiębiorstwa na terenie objętym koncepcją KS wpisują się w IS. Koncentracja zasobów i środków na wybranych obszarach tematycznych, w oparciu o specjalizacje gospodarcze, przyspiesza i ułatwia budowę trwałego potencjału gospodarczego regionu.

15 REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO

Zarząd Województwa Zachodniopomorskiego, którego aparatem pomocniczym jest Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego pełni funkcję Instytucji Zarządzającej Regionalnym Programem Operacyjnym (IZ RPO WZ). W ramach organizowanych konkursów na dofinansowanie projektów do IZ RPO WZ wpływa od przedsiębiorców ogromna liczba wniosków o przydział środków finansowych. Informacje w nich zawarte stanowią bezcenne źródło danych o potrzebach przedsiębiorców z regionu, w tym ich zainteresowania w zakresie nowych technologii. Pozyskany w ten sposób materiał źródłowy stanowi bazę do dalszych szczegółowych analiz, których rezultatem może być zidentyfikowanie nowych obszarów przewag konkurencyjnych. Samorząd województwa przyjął w 2018 roku zmiany do RPO WZ 2014-2020, wprowadzając Działanie 1.18. Tworzenie i rozbudowa regionalnego systemu innowacji. Podstawowym założeniem tej inicjatywy jest rozwój i monitorowanie regionalnej innowacyjnej gospodarki opartej na procesie przedsiębiorczego odkrywania inteligentnych specjalizacji. Wsparcie zostanie przeznaczone na koordynację i zwiększenie intensywności współpracy w ramach działalności B+R+I, wzmocnienie efektywnego i sprawnego funkcjonowania IOB oraz realizację PPO na Pomorzu Zachodnim. Co ważne działanie obejmuje również monitorowanie regionalnej strategii innowacji oraz analizę sposobu jej wdrażania.

16

BADANIA EWALUACYJNE

Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego na przestrzeni ostatnich lat zlecił opracowanie szeregu analiz i badań wspierających i dopełniających regionalny proces przedsiębiorczego odkrywania, m.in.:

A

Ocenę potencjału zachodniopomorskich uczelni pod względem zaspokojenia popytu przedsiębiorców na badania związane z inteligentnymi specjalizacjami.

D

Analizę Sektora ICT w procesie rozwoju regionalnych i inteligentnych specjalizacji w województwie zachodniopomorskim.

B

Stan i perspektywy regionalnych specjalizacji województwa zachodniopomorskiego na tle gospodarki światowej, w tym ich miejsce i rola w globalnym łańcuchu wartości.

E

Rolę sektora ICT w procesie integracji i rozwoju inteligentnych specjalizacji regionu.

C

Materiały i uwarunkowania potrzebne do określenia regionalnych specjalizacji województwa zachodniopomorskiego opracowane przez Centrum Rozwoju Społeczno-Gospodarczego.

E

Rola RPO WZ we wzmacnianiu regionalnych inteligentnych specjalizacji.

**DZIAŁANIA MAJĄCE NA CELU POPRAWĘ
KRAJOWYCH I REGIONALNYCH
SYSTEMÓW BADAŃ NAUKOWYCH I INNOWACJI**

*ACTIONS NECESSARY TO IMPROVE NATIONAL OR REGIONAL
RESEARCH AND INNOVATION SYSTEMS WHERE RELEVANT*

LISTA PROPONOWANYCH DZIAŁAŃ:

WZMACNIANIE WSPÓŁPRACY W OBRĘBIE FUNKCJONUJĄCEGO EKOSYSTEMU INNOWACJI

Wykorzystanie dotychczasowego doświadczenia projektu INKREASE – Innovation and Knowledge for Regional Actions and Systems. Celem projektu jest wzmacnianie współpracy na rzecz rozwoju innowacyjności m.in. poprzez identyfikację i promocję dobrych praktyk (np. wzmacnianie roli sieci innowacji i klastrów, uwzględnienie specyficznych potrzeb danego sektora, realizację tzw. projektów strategicznych angażujących większe grono podmiotów na potrzeby pokonania barier rozwojowych o większej skali i znaczeniu, uzyskanie masy krytycznej systemu innowacji, budowanie społecznej wartości dla innowacji).

SYSTEM BADAŃ NAUKOWYCH I INNOWACJI

System badań naukowych i innowacji jest w dużej mierze podyktowany bieżącymi potrzebami społeczno-gospodarczymi oraz możliwościami komercjalizacji badań. Sektor przedsiębiorstw zwykle działa znacznie skuteczniej i efektywniej niż jednostki naukowe (gdzie często badania są prowadzone). Z tego względu pozytywnie można ocenić ideę i cele wdrażanego Bonu na innowacje. Instrument ten wymaga jednak dopracowania pod względem wymogów formalnych (obecnie stanowiących duże obciążenie/barierę dla przedsiębiorstw) oraz możliwych do pozyskania kwot dofinansowania. W niektórych sektorach gospodarki/obszarach technologii, dotychczasowy poziom wsparcia 200 tys. zł jest niewystarczający do przeprowadzenia kompleksowych badań.

WZMACNIANIE POTENCJAŁU INSTYTUCJI OTOCZENIA BIZNESU

Wzmacnianie potencjału IOB m.in. poprzez granty (np. tworzenie infrastruktury, wzmacnianie zasobów kadrowych), jak też rozwój projektów o charakterze parasolowym (rozwój usług skierowanych do przedsiębiorstw oraz ich profesjonalizacja). Stworzenie mechanizmów funkcjonowania projektów parasolowych, które będą atrakcyjne dla IOB.

PODEJMOWANIE DZIAŁAŃ MAJĄCYCH NA CELU ZMIANĘ POSTAWY PRACOWNIKÓW JEDNOSTEK NAUKOWYCH, ABY W WIĘKSZYM STOPNIU ANGAŻOWALI SIĘ W BADANIA STOSOWANE I PRACE ROZWOJOWE

W opinii niektórych uczestników badań, naukowcy często nie wiedzą, jak współpracować z przedsiębiorcami lub też najzwyczajniej nie chcą, co może wynikać z istotnych rozbieżności celów przedsiębiorstw i uczelni. Dobrym pomysłem w opinii badanych jest organizacja cyklicznych spotkań naukowców z przedsiębiorcami w obrębie wcześniej zdefiniowanych, wąskich obszarów tematycznych. Warto pokazywać również studia przypadków udanej współpracy pomiędzy jednostkami naukowymi a przedsiębiorcami w zakresie prowadzenia prac B+R i rozwoju innowacji.

OPRACOWANIE BAZY INFORMACYJNEJ NA TEMAT OBECNEJ I PRZYSZŁEJ INFRASTRUKTURY NAUKOWO-BADAWCZEJ W REGIONIE

Opracowanie bazy informacyjnej na temat obecnej i przyszłej infrastruktury naukowo-badawczej w regionie, zinwentaryzowanej głównie pod kątem jej optymalnego wykorzystania do prowadzenia interdyscyplinarnych badań na rzecz rozwoju inteligentnych specjalizacji regionu. Przeprowadzone analizy pozwoliłyby na określenie pożądanych kierunków prowadzenia prac naukowo-badawczych w regionie, z jednoczesnym wskazaniem możliwych technologii i rozwiązań, jakie mogą mieć zastosowanie w gospodarce regionu.

ORGANIZACJA WARSZTATÓW O CHARAKTERZE SMART LAB W OBRĘBIE DANEJ BRANŻY LUB TECHNOLOGII

Spotkania łączące świat nauki i biznesu pozwalałyby np. na kreowanie pomysłów na projekty, tworzenie wspólnych agend badawczych czy też lepsze poznanie strony popytowej i podażowej w zakresie badań.

WZMACNIANIE WSPÓŁPRACY MIĘDZY SFERĄ NAUKI I BIZNESU POPRZECZ STOSOWANIE SZEREGU ZACHĘT DOTYCZĄCYCH:

- powstawania podaży usług B+R opartych na infrastrukturze – dofinansowanie infrastruktury B+R w jednostkach naukowych, której specyfika byłaby dostosowana do potrzeb przedsiębiorstw, działania wspierające profesjonalizację obsługi przedsiębiorstw przez jednostki B+R,
- powstawania popytu na tego typu usługi – dofinansowanie prac B+R przedsiębiorstw realizowanych wspólnie lub zleczanych jednostkom naukowym, działania informacyjne wśród przedsiębiorstw co do dostępnej infrastruktury B+R i oferty jednostek naukowych w regionie,
- minimalizacji kosztów transakcyjnych nawiązywania i prowadzenia współpracy – organizacja spotkań przedstawicieli świata nauki i przedsiębiorstw z uwzględnieniem reprezentowanych dyscyplin naukowych i branż gospodarki, prezentacja dobrych praktyk i standardów współpracy.

STWORZENIE AGENDY BADAWCZEJ DLA OBSZARU MEDYCYNY

Argumentem jest potencjał Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego oraz funkcjonującego w jego obrębie inkubatora innowacyjności. Jednostka posiada duży potencjał w zakresie podaży usług, który nie jest równoważony odpowiednim popytem ze strony regionalnych przedsiębiorstw. Być może wynika to z bardzo słabego osadzenia różnych obszarów medycyny w dotychczasowych regionalnych inteligentnych specjalizacjach.

CYKLICZNE BADANIA I ANALIZY DOTYCZĄCE ROZWOJU OKREŚLONYCH SEKTORÓW SPOŁECZNO-GOSPODARCZYCH

OPRACOWANIE REGIONALNEGO PLANU REKOMENDOWANYCH INTERDYSCYPLINARNYCH BADAŃ W DZIEDZINACH UZNANYCH ZA INTELIGENTNE SPECJALIZACJE REGIONU

The background features a close-up, high-angle view of several interlocking industrial gears. The gears are made of metal and show signs of wear, with some teeth appearing slightly damaged or rusted. The lighting is dramatic, highlighting the textures and metallic surfaces. Overlaid on the top left are three colored squares: yellow, cyan, and green. A large, semi-transparent blue circle is centered on the page, partially overlapping the gears. A white rectangular frame is positioned in the middle of the page, containing the main title.

DZIAŁANIA NA RZECZ ZARZĄDZANIA TRANSFORMACJĄ PRZEMYSŁOWĄ

*WHERE RELEVANT, ACTIONS TO SUPPORT
INDUSTRIAL TRANSITION*

KLUCZOWE WYZWANIA ZWIĄZANE Z ZARZĄDZANIEM TRANSFORMACJĄ PRZEMYSŁOWĄ NA POMORZU ZACHODNIM

Przejęcie na gospodarkę neutralną dla klimatu

WYZWANIE

prowadzenie długoterminowego wymiaru neutralnej dla klimatu transformacji z krótkoterminowymi działaniami gospodarczymi

ROZWIĄZANIA:

- wspieranie lokalnych transformacji energetycznych poprzez programy pomocy finansowej;
- włączenie strategii przejścia na gospodarkę neutralną dla klimatu do szerszych strategii rozwoju regionalnego.

Promowanie wzrostu gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu

WYZWANIE

różnice geograficzne i powiązania terytorialne

ROZWIĄZANIA:

- zachęcanie do współpracy terytorialnej poprzez partnerstwa miejsko-wiejskie;
- zapewnianie łączności cyfrowej i usług cyfrowych w regionach oddalonych.

Przygotowanie zawodów przyszłości

WYZWANIE

brak wykwalifikowanych pracowników w nowopowstających sektorach gospodarki

ROZWIĄZANIA:

- przewidywanie zapotrzebowania na umiejętności potrzebne podczas transformacji przemysłowej;
- wzmocnienie zdolności przedsiębiorstw do zaspokajania potrzeb w zakresie zasobów ludzkich;
- zaangażowanie lokalnych zainteresowanych stron w planowanie i opracowywanie regionalnych inicjatyw na rzecz rozwijania umiejętności.

Rozwijanie i rozpowszechnianie innowacji

WYZWANIE

brak potencjału innowacyjnego małych i średnich przedsiębiorstw

ROZWIĄZANIA:

- przyspieszenie transformacji cyfrowej;
- rozwijanie sieci innowacji biznesowej i wspieranie klastrów;
- wzmocnienie powiązań między środowiskiem akademickim a lokalnymi przedsiębiorstwami.

Promowanie przedsiębiorczości i zaangażowania sektora prywatnego

WYZWANIE

ograniczony dostęp do umiejętności w zakresie przedsiębiorczości oraz sieci przedsiębiorczości dla przedsiębiorstw typu start-up i przedsiębiorstw scale-up

ROZWIĄZANIA:

- wspieranie przedsiębiorców poprzez dostarczanie im informacji, oferowanie szkoleń, coachingu i mentoringu;
- wzmacnianie sieci przedsiębiorczości;
- zwiększanie udziału przedsiębiorstw rozpoczynających działalność i MŚP we wspólnych badaniach.

TRANSFORMACJA W KIERUNKU GOSPODARKI O OBIEGU ZAMKNIĘTYM

PROJEKT GRESS

W ramach Programu Interreg Europe, Samorząd Województwa realizuje projekt GRESS – GREen Startup Support, którego głównym celem jest poprawa strategii na rzecz konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw poprzez promowanie, stymulowanie rozwoju oraz tworzenie form wsparcia dla startupów i firm typu spin-off, działających w zielonych sektorach gospodarki

PROJEKT STEP

W ramach Programu Interreg Południowy Bałtyk 2014-2020, Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie realizuje projekt pn. STEP – Sludge Technological Ecological Progress – increasing the quality and reuse of sewage sludge. Głównym celem programu jest opracowanie innowacyjnych narzędzi do poprawy jakości osadów ściekowych, które mogą być ponownie wykorzystane w oczyszczalniach małych i średnich rozmiarów. Kluczowym celem dla przedsięwzięcia jest ochrona środowiska bałtyckiego i wykorzystanie najnowszych zielonych technologii poprzez ścisłą współpracę międzynarodową w obszarze Bałtyku.

PROJEKT FRIENDLY HOUSE

W ramach Programu Interreg Południowy Bałtyk 2014-2020, Politechnika Koszalińska realizuje projekt pn. Friendly House – cross border network of energy-efficient demonstration buildings (trans graniczna sieć energooszczędnych budynków demonstracyjnych), który ma na celu promowanie nowoczesnych technologii budownictwa ekologicznego poprzez przygotowanie budynków demonstracyjnych i udokumentowanie procesu budowy.

PROJEKT FARMYING

– Klaster Chemiczny Zielona Chemia w ramach Programu Horyzont 2020 został partnerem w projekcie pn. FARMYNG. Główną ideą projektu jest uprzemysłowienie hodowli owadów o nazwie Tenebrio Molitor w celu produkcji najwyższej jakości białek na paszę dla zwierząt i nawozów dla roślin. Będzie to pierwszy na świecie sektor przemysłu produkujący najwyższej jakości, zrównoważone, biologiczne białka, tworzony aby zaspokoić stale rosnące globalne zapotrzebowanie na te produkty.

PRACE B+R WYKORZYSTANIE BIOODPADÓW

W ramach działania 1.1 RPO WZ wsparto projekt Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego pn. Prace badawczo-rozwojowe związane z opracowaniem technologii komercyjnego wykorzystania odpadów biodegradowalnych. W efekcie realizacji projektu na rynek zostanie wprowadzony nowy produkt w postaci nawozu organiczno-mineralnego oraz polepszacz glebowy. Opracowanie komercyjnego wykorzystania odpadów biodegradowalnych pozwoli na ograniczenie kosztów działalności związanej z gospodarką wodno-ściekową oraz z gospodarką odpadami.

WDRAŻANIE E-USŁUG

Realizacja przez Województwo Zachodniopomorskie w partnerstwie z powiatami należącymi do Związku Celowego Powiatów Województwa Zachodniopomorskiego projektu pn. Budowa Regionalnej Infrastruktury Informatyki Przestrzennej Województwa Zachodniopomorskiego. Celem przedsięwzięcia jest wdrożenie nowych e-usług umożliwiających obsługę obywateli i przedsiębiorców w zakresie spraw dotyczących procedur administracyjnych związanych z szeroko rozumianą gospodarką przestrzenną województwa zachodniopomorskiego.

E-PRODUKCJA

W ramach działania 1.3 RPO WZ wsparto projekt Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego pn. Doposażenie Hali Technologicznej w Laboratorium e-Produkcji realizujące koncepcję Przemysłu 4.0. Głównym celem projektu jest rozwój bazy badawczej Wydziałów Inżynierii Mechanicznej i Mechatroniki oraz Elektrycznego ZUT. Szacuje się, że zwiększenie spektrum możliwości badawczych laboratorium spowoduje wzrost zainteresowania ofertą badawczą wydziałów a to przełoży się na wzrost współpracy pomiędzy uczelnią i partnerami z przemysłu oraz zwiększeniem liczby wspólnie prowadzonych badań i przygotowanych publikacji naukowych.

E-ZDROWIE

Realizacja przez Województwo Zachodniopomorskie projektu pn. Zachodniopomorskie e-Zdrowie. W bezpośredniej realizacji projektu udział wezmą jednostki związane z ochroną zdrowia, dla których podmiotem tworzącym jest Samorząd Województwa Zachodniopomorskiego. Celem projektu jest utworzenie usług elektronicznych w zakresie ochrony zdrowia świadczonych przez jednostki medyczne biorące udział w projekcie na rzecz pacjentów oraz personelu medycznego. Szpitale powiatowe, szpitale kliniczne, niepubliczne jednostki ochrony zdrowia będą mogły korzystać z rezultatów projektu, w szczególności z e-usług oraz gromadzenia i udostępniania elektronicznej dokumentacji medycznej na poziomie regionalnym.

E-TURYSTYKA

Realizacja przez Województwo Zachodniopomorskie projektu pn. e-Administracja i e-Turystyka w województwie zachodniopomorskim. Głównym celem projektu był rozwój województwa zmierzający do zwiększenia konkurencyjności gospodarki, spójności przestrzennej, społecznej oraz wzrostu poziomu życia mieszkańców. Projekt ukierunkowany był na rozwój portali informacyjnych, usług elektronicznych, treści cyfrowych oraz systemu map cyfrowych na poziomie regionalnym – wspólnych dla JST województwa. Realizacja projektu przyczyniła się między innymi do rozwoju e-usług, co pozwoliło na zmniejszenie dysproporcji dostępu i wykorzystania technologii społeczeństwa informacyjnego.

CYFROWE UNIWERSYTETY

Od września 2019 roku Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie na podstawie zawartej z Narodowym Centrum Badań i Rozwoju umowy o dofinansowanie realizuje projekt ZUT 4.0 – Kierunek: Przyszłość. W ramach jego realizacji uczelnia podejmuje się stworzenia kompletnego ekosystemu zarządzania innowacjami w projektowaniu programów kształcenia na potrzeby rynku pracy, jako kluczowego elementu strategii zintegrowanego cyfrowego Uniwersytetu. Projekt stanowi odpowiedź na ogromną potrzebę kontynuacji procesu restrukturyzacji funkcjonowania uczelni, rozwijania nowej koncepcji zarządzania przez podniesienie jakości kształcenia i dopasowanie procesów projektowania programów nauczania do potrzeb gospodarki i rynku pracy.

CATCHING-UP REGIONS

W ramach unijnej inicjatywy Catching-Up Regions, której ideą jest bezpośrednia współpraca z mniej rozwiniętymi regionami UE w celu przezwyciężenia barier rozwojowych, opracowano prototyp systemu zbierania i analizy danych o istniejących połączeniach transportu publicznego (e-moduł). Dzięki niemu samorządy mają możliwość identyfikacji białych plam w dostępności do usług transportowych oraz wprowadzania dedykowanych rozwiązań zapobiegających wykluczeniu transportowemu (DRT – transport na żądanie). Regionalne Biuro Gospodarki Przestrzennej Województwa Zachodniopolskiego w Szczecinie było jednym z partnerów projektu, a regionalnym koordynatorem działań był Wydział Zarządzania Strategicznego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego.

INŻYNIERIA PRODUKCJI W PRZEMYSŁE 4.0

W ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie realizuje projekt pn. Inżynieria produkcji w przemyśle 4.0. Projekt dotyczy opracowania programów kształcenia i realizacji studiów dualnych na kierunku Inżynieria produkcji w Przemysle 4.0, które wychodzą naprzeciw oczekiwaniom potencjalnych pracodawców i przyszłych pracowników, poprzez realizację programów kształcenia przemiennego równolegle w formie zajęć dydaktycznych realizowanych w uczelni i zajęć praktycznych odbywanych u pracodawcy.

PROJEKT TRANSFARM 4.0

W ramach Programu Interreg Europa Środkowa 2014-2020, Krajowy Instytut Rozwoju Gospodarki z Koszalina realizuje projekt Transfarm 4.0, który zrzesza przedsiębiorstwa, klastry i gospodarstwa rolne z pięciu regionów Europy Środkowej. Współpraca ma na celu poprawę jakości regionalnych i krajowych specjalizacji przemysłowych w obszarze rolnictwa.

TRANSFORMACJA W KIERUNKU GOSPODARKI NEUTRALNEJ KLIMATYCZNIE

ZACHODNIOPOMORSKI PROGRAM ANTYSMOGOWY

Łącznie, dzięki realizacji 39 projektów dofinansowanych kwotą 34 mln zł, w regionie zostanie wymienionych 2511 źródeł ciepła i zostanie przeprowadzona termomodernizacja 433 budynków. Szacuje się, że całkowity spadek emisji CO₂ wyniesie 14 342 ton. Budżet pilotażowego Zachodniopomorskiego Programu Antysmogowego stanowią środki zarezerwowane w dwóch działaniach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020: Działanie 2.14. Poprawa jakości powietrza – Zachodniopomorski Program Antysmogowy; Działanie 2.15. Termomodernizacja budynków jednorodzinnych – Zachodniopomorski Program Antysmogowy.

ZAKUP POCIĄGÓW HYBRYDOWYCH

Zachodniopomorskie jako pierwszy region w Polsce kupiło pociągi hybrydowe. Umowa warta ponad 49 mln zł obejmuje dostawę dwóch pociągów z napędem hybrydowym. Pociągi dwustrakcyjne łączą najważniejsze zalety pojazdów elektrycznych (wysokie przyspieszenia, brak emisji spalin) oraz wyposażonych w przekładnię elektryczną pojazdów spalinowych (możliwość poruszania się po liniach niezelektryfikowanych). Województwo Zachodniopomorskie na inwestycje taborowe w ostatnich 10 latach wydało łącznie ponad 1 mld zł. Zakupy w znacznej większości były sfinansowane ze środków Unii Europejskiej.

BUDYNKI PASYWNE

Trwa budowa nowej siedziby Urzędu Marszałkowskiego, która będzie budynkiem pasywnym. Nowy biurowiec będzie zużywał ośmiokrotnie mniej energii niż standardowy obiekt. Wykorzystana zostanie energia ziemi, energia słońca, deszczówka. Planowany kompleks otrzymał certyfikaty BREEAM, potwierdzające, że spełnia rygorystyczne warunki dotyczące oszczędności wody czy utrzymania odpowiedniej jakości powietrza. Powstanie w nim też ścieżka edukacyjna, pokazująca jak przy wykorzystaniu dzisiejszych technologii można oszczędzać energię. Projekt przewiduje również miejsca postojowe przystosowane do ładowania samochodów elektrycznych oraz dużą rowerownię dla niezmotoryzowanych. elektronicznej dokumentacji medycznej na poziomie regionalnym.

PLANOWANIE PRZESTRZENNE OZE

W ramach Programu Interreg Region Morza Bałtyckiego, Regionalne Biuro Gospodarki Przestrzennej Województwa Zachodniopomorskiego w Szczecinie realizowało projekt pn. Bałtyckie Obszary Energii – Perspektywa Planistyczna. W ramach projektu jedenastu partnerów z ośmiu krajów wspólnie podjęło próbę zoptymalizowania, przetestowania i implementacji instrumentów monitorujących proces planowania przestrzennego w obszarze energii odnawialnej. Głównymi celami projektu była analiza działań zmierzających do wsparcia zrównoważonej transformacji systemu energetycznego w regionie, wzmacnianie partycypacji społecznej, zintegrowana strategia energetyczna dla regionu oraz realizacja studiów pilotażowych na wybranym obszarze.

TRANSFORMACJA W KIERUNKU GOSPODARKI NEUTRALNEJ KLIMATYCZNIE

PROGRAM SPOŁECZNIK

Samorząd Województwa Zachodniopomorskiego przeznaczył kwotę 1,9 mln zł na kolejne pomysły w Programie Społecznik 2019-2021. W nowym naborze dodatkowe punkty przy ocenie otrzymają projekty wpisujące się w działania proekologiczne podejmowane w celu poprawy kondycji środowiska naturalnego. O środki z Programu Społecznik mogą ubiegać się organizacje pozarządowe oraz współpracujące z nimi grupy nieformalne.

POPULARYZACJA OZE

Regionalne Biuro Gospodarki Przestrzennej Województwa Zachodniopolskiego w Szczecinie bierze aktywny udział w działaniach popularyzatorskich w odniesieniu do odnawialnych źródeł energii, poprzez współudział w realizacji projektów z dziedziny planowania przestrzennego wśród uczniów szkół regionu. Dotychczas odbyły się dwie edycje konkursu dla uczniów szkół technicznych: w roku 2018 tematem był Konkurs na makietę farmy wiatrowej z uwzględnieniem elementów planowania przestrzennego, natomiast w roku 2020 konkurs dotyczył koncepcji stanowiska badawczego OZE.

PROJEKT LAST MILE

Regionalne Biuro Gospodarki Przestrzennej Województwa Zachodniopolskiego w Szczecinie realizowało projekt pn. LAST MILE – Zrównoważona mobilność na obszarze ostatniej mili w regionach turystycznych. Projekt koncentrował się na poszukiwaniu rozwiązań dla zrównoważonego i elastycznego transportu w regionach turystycznych. Dotyczyło to w szczególności problematyki „ostatniej mili”, czyli sposobu dotarcia od ostatniego przystanku transportu publicznego do atrakcji turystycznej, wydarzenia kulturalnego, miejsca zamieszkania czy obiektu użyteczności publicznej.

CIEPŁOWNICTWO SIECIOWE

Międzywydziałowe prace Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego – celem inicjatywy jest wypracowanie optymalnego kierunku wsparcia rozwoju ciepłownictwa sieciowego na obszarze województwa w kontekście nowej perspektywy finansowej UE na lata 2021-2027, uwzględniającego aktualne potrzeby, braki oraz przyszłe cele rozwojowe obszarów predysponowanych do rozwoju infrastruktury sieciowej. Prace obejmują min. zebranie niezbędnych danych statystycznych oraz przestrzennych na temat aktualnego stanu ciepłownictwa w regionie. W ramach działań opracowane zostaną wytyczne w zakresie prowadzenia odpowiedniej polityki władz samorządu województwa w odniesieniu do szeroko pojętego ciepłownictwa.

TRANSFORMACJA W KIERUNKU GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ

PROJEKT MORE

W ramach Programu Interreg V A Meklemburgia-Pomorze Przednie / Brandenburgia, Regionalne Biuro Gospodarki Przestrzennej Województwa Zachodniopolskiego w Szczecinie realizuje projekt pn. MoRE – Modelowy Region Energii Odnawialnych Wysp Uznam i Wolin. Projekt dotyczy zagadnień energetycznych i planistycznych w ujęciu transgranicznym z uwzględnieniem działań podnoszących świadomość, wymagających współpracy szerokiego grona interesariuszy z Polski i Niemiec. Planowane będą działania zmierzające do zainicjowania przemian w obszarze energetyki i ekologii Wysp Uznam i Wolin, a ich docelowym, długoterminowym beneficjentem będą mieszkańcy wysp oraz terenów sąsiednich. Innowacyjnym aspektem w projekcie jest sporządzenie analiz obecnego stanu na podstawie badań terenowych w wybranych lokalizacjach obszaru docelowego. Uzupełnieniem badań terenowych będzie karta energetyczna wysp Wolin i Uznam, pełniąca rolę elementu monitoringu rozwoju energetycznego obszaru, z możliwością dalszego jej rozwijania i aktualizacji.

PROJEKT ENVISUM

W ramach Programu Interreg Region Morza Bałtyckiego 2014-2020, Akademia Morska w Szczecinie realizuje projekt EnviSuM – Environmental Impact of Low Emission Shipping: Measurements and Modelling Strategies. Projekt skupia 12 partnerów z obszaru Baltic Sea Region oraz 17 instytucji stowarzyszonych. „EnviSuM” to wspólny projekt polskiej uczelni i kilku skandynawskich, związany z europejską dyrektywą siarkową, nakładającą na armatorów obowiązek stosowania w strefie SECA (sulfur emission control area – Bałtyk, Morze Północne i kanał La Manche), paliwa o niskiej zawartości siarki. Pomimo tego, że przepis obowiązuje już jakiś czas, w dalszym ciągu nie opracowano skutecznych instrumentów mierzenia rzeczywistej emisji związków siarki z kominów statkowych oraz metod oceny wpływu nowych regulacji na poprawę czystości powietrza. Tym właśnie mają zająć się naukowcy pracujący w ramach „Envi-SuM” i współdziałający w konsorcjum złożonym ze szczecińskiej Akademii Morskiej, Uniwersytetu w Turku, Fińskiego Instytutu Meteorologicznego, Uniwersytetu w Goeteborgu oraz Uniwersytetu Technologicznego Chalmers.

TRANSFORMACJA W KIERUNKU GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ

WSPARCIE ENERGETYKI ODNAWIALNEJ

Samorząd Województwa wspiera rozwój energetyki odnawialnej poprzez dofinansowanie farm fotowoltaicznych, pomp ciepła i instalacji wykorzystujących biomasę. W latach 2016-2019 przeprowadzono 17 konkursów na działania związane ze zwiększeniem wykorzystania OZE, modernizacją energetyczną budynków mieszkaniowych i obiektów użyteczności publicznych, rozwojem kogeneracyjnych źródeł energii. Do dofinansowania skierowano 249 projektów na kwotę ponad 389 mln zł. Ponadto od dwunastu lat samorząd jest współorganizatorem konferencji pn. Odnawialne źródła energii szansą zrównoważonego rozwoju regionu. Konferencja cieszy się dużym zainteresowaniem i skupia środowiska związane z zagadnieniami poszanowania energii, zagadnieniami OZE, gospodarką niskoemisyjną. Urząd współpracuje również ze szkołami ponadpodstawowymi o profilu nauczania OZE i elektroenergetyka. W ramach współpracy m.in. ogłasza konkursy dla młodzieży.

WSPARCIE Z RPO

Dzięki środkom finansowym pochodzącym z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego 2014–2020 pomocą objęte są inicjatywy mające na celu wsparcie procesu transformacji w kierunku gospodarki neutralnej klimatycznie. W ramach złożonych dotychczas wniosków o dofinansowanie projektu Beneficjenci zadeklarowali m.in. ograniczenie emisji CO₂ na poziomie 1 562,24 Mg/rok, redukcję emisji pyłu PM₁₀ o 0,52 tony/rok. Jednocześnie wnioskodawcy zaplanowali produkcję energii cieplnej z nowo wybudowanych instalacji wykorzystujących OZE na poziomie 25 102,80 MWht/rok a produkcję energii elektrycznej oszacowano na 50 207,96 Mwhe/rok.

I SZCZYT KLIMATYCZNY

15 października 2020 roku odbył się w Szczecinie I Szczyt Klimatyczny na Pomorzu Zachodnim. Ideą spotkania było podniesienie świadomości prośrodowiskowych i proekologicznych wśród mieszkańców Pomorza Zachodniego. W trakcie szczytu poruszono tematy roli edukacji ekologicznej w zakresie kształtowania postaw przyjaznych dla środowiska.

STRATEGIA ROZWOJU ELEKTROMOBILNOŚCI MIASTA SZCZECINA 2035

Obecnie trwają prace nad przyjęciem Strategii Rozwoju Elektromobilności Miasta Szczecina 2035 ukierunkowanej na obniżenie emisji szkodliwych substancji i hałasu w sektorze transportu. Dokument zakłada zmniejszenie znaczenia indywidualnego transportu samochodowego na rzecz transportu publicznego, rowerowego oraz ruchu pieszego. W celu osiągnięcia tych założeń budowana jest Szczecińska Kolej Metropolitalna, realizowane są inwestycje infrastrukturalne w komunikacji tramwajowej, a także sukcesywnie uzupełniany jest tabor miejski autobusami niskoemisyjnymi oraz zeroemisyjnymi. Poza tym zwiększana jest liczba ogólnodostępnych stacji ładowania pojazdów elektrycznych oraz rozbudowywana infrastruktura rowerowa. elektronicznej dokumentacji medycznej na poziomie regionalnym.

2021 ROKIEM EKOLOGICZNYM

Podczas XX sesji Sejmiku Radni Województwa Zachodniopomorskiego podjęli decyzję, że rok 2021 będzie rokiem ekologicznym na Pomorzu Zachodnim. W ramach powyższej inicjatywy planowane jest m.in. opracowanie regionalnego programu ochrony środowiska do roku 2030 oraz prowadzenie działań informacyjnych dla mieszkańców. W ramach zarządzania jakością powietrza planuje się zorganizowanie specjalnej grupy roboczej, a także szkolenia dla gmin w zakresie uchwały anty-smogowej. Działania obejmą również tematykę gospodarowania odpadami, problematykę suszy i monitoringu zjawisk pogodowych.

INICJATYWA „MODELOWY ZIELONY REGION”

W ramach propozycji do Krajowego Programu Odbudowy, Województwo Zachodniopomorskie przedstawiło założenia do inicjatywy pn. „Modelowy Zielony Region”. Środki z Krajowego Planu Odbudowy mogą posłużyć do realizacji m.in. projektów związanych z rozwojem źródeł energii odnawialnej pozwalającej na magazynowanie energii, modernizacją ciepłownictwa miejskiego, termomodernizacją budynków publicznych, wsparciem budownictwa pasywnego, poprawą zarządzania transportem publicznym, niskoemisyjnym transportem publicznym, rozwojem systemów retencjonowania wody i likwidacją miejskich wysp ciepła.

ŚRODKI NA RZECZ WSPÓŁPRACY MIĘDZYNARODOWEJ

*MEASURES FOR ENHANCING COOPERATION WITH PARTNERS OUTSIDE A GIVEN MEMBER STATE IN PRIORITY AREAS
SUPPORTED BY THE SMART SPECIALISATION STRATEGY*

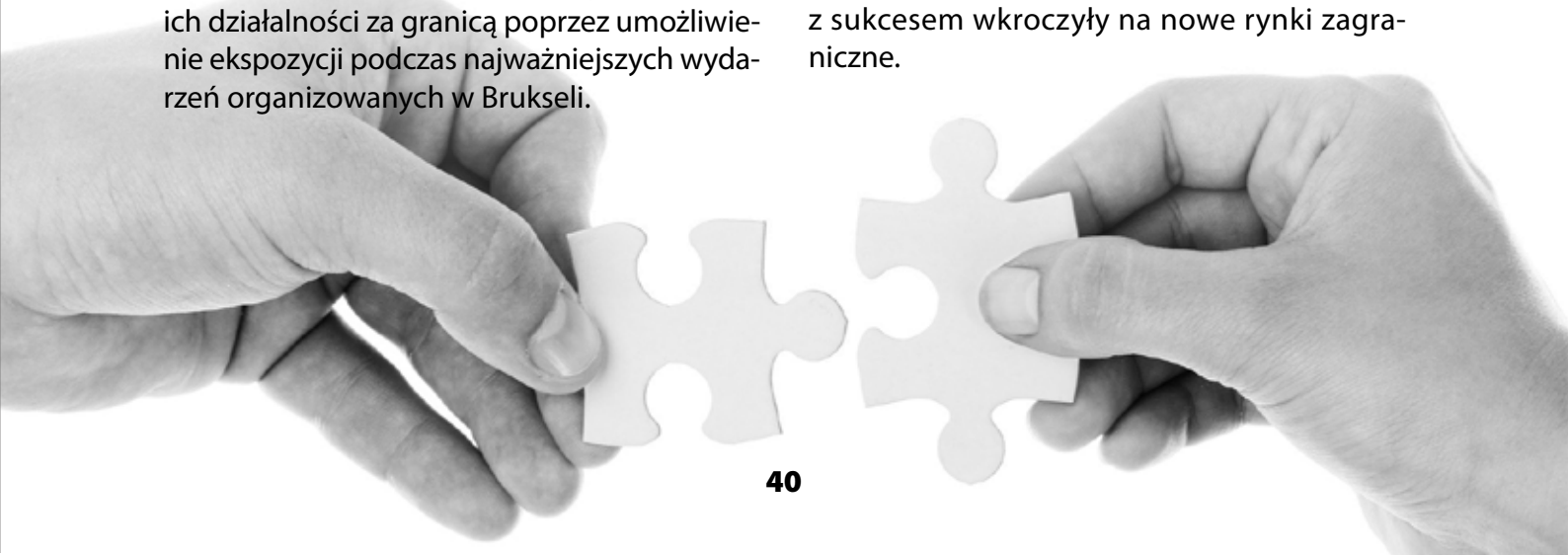

Współpraca zagraniczna jest jednym z istotnych elementów wszechstronnego, zrównoważonego rozwoju Pomorza Zachodniego, w tym rozwoju kapitału ludzkiego. Od lat Pomorze Zachodnie aktywnie współpracuje głównie z regionami niemieckimi, tj. Brandenburgią oraz Meklemburgią - Pomorzem Przednim, ale także ze Skanią i Helsinkami – Uusimaa, a także regionami w Chorwacji. Z pozostałymi regionami (Bawarią, Berlinem, Obwodem Kaliningradzkim, Obwodem Mikołajewskim, Niemenczynem, Loarą Atlantycką, Gironde, Guangdong, Overijssel, Apulią, Obwodem Mińskim, Prowincją Ourese) nadal obowiązują zawarte umowy współpracy. Do głównych obszarów kooperacji zalicza się technologie, społeczeństwo, żeglarstwo, gospodarkę, w tym morską, rozwój regionalny, rzemiosło, ochronę i konserwację zabytków, kulturę i sztukę, ochronę środowiska, turystykę, rolnictwo i leśnictwo, transport, edukację i naukę, sport oraz wymianę młodzieży.

Umocnienie pozycji Regionu w Europie zapewnia również **Biuro Regionalne Województwa Zachodniopomorskiego w Brukseli**. Biuro daje możliwości zorganizowania lub współorganizowania wydarzeń promujących interesariuszy regionu w Brukseli oraz reprezentuje interesy województwa zachodniopomorskiego w instytucjach Unii Europejskiej. Najważniejszym jego działaniem jest aktywny udział w budowaniu polityki unijnej w najważniejszych dla Pomorza Zachodniego obszarach tj. gospodarka, transport, rolnictwo, energetyka. Przykładem takiego działania jest udział w pracach Nieformalnej Grupy Bałtyckiej poświęconej unijnemu programowi Inteligentnych Specjalizacji po 2020 roku. Biuro wspiera również regionalne firmy w promocji ich działalności za granicą poprzez umożliwienie ekspozycji podczas najważniejszych wydarzeń organizowanych w Brukseli.

Realizowany przez Województwo Zachodniopomorskie, w ramach RPO WZ 2014-2020, **projekt Wzmocnienie pozycji regionalnej gospodarki, Pomorze Zachodnie - Ster na innowacje** ma na celu ukierunkowanie podmiotów gospodarczych na zwiększenie stopnia kooperacji z partnerami regionalnymi, krajowymi i zagranicznymi. Poprzez zorganizowanie szeregu wydarzeń promujących, Pomorze Zachodnie zyskuje miano regionu silnego gospodarczo, otwartego na innowacje i nowe pomysły biznesowe oraz zorientowanego na rozwój inteligentnych specjalizacji. W efekcie realizacji przedsięwzięcia zwiększono zakres oferty inwestycyjnej regionu oraz wzmocniono kompetencje podmiotów gospodarczych w obszarze internacjonalizacji.

RPO WZ 2014-2020 umożliwia także bezpośrednie wsparcie na rzecz przedsiębiorstw oraz IOB w ramach **Działania 1.15 Wsparcie kooperacji przedsiębiorstw**, gdzie założono pomoc w nawiązywaniu kontaktów gospodarczych z partnerami zagranicznymi lub w tworzeniu wspólnej oferty rynkowej, a także udostępnianie informacji o możliwościach kooperacji i warunkach inwestowania na określonych rynkach, formułowanie strategii dotyczącej działań międzynarodowych czy prowadzenie prezentacji dla potencjalnych kontrahentów. Zrealizowane dotychczas projekty związane są m.in. z rozwojem działalności eksportowej, podniesieniem poziomu konkurencyjności na rynkach zagranicznych, ekspansją na rynki zagraniczne, promocją produktów, w tym także innowacyjnych na zagranicznych rynkach, prezentacją produktów podczas imprez targowo-wystawienniczych. W ich efekcie zawarto zagraniczne kontrakty handlowe, a niektóre podmioty gospodarcze z sukcesem wkroczyły na nowe rynki zagraniczne.

PROJEKTY REALIZOWANE W RAMACH DOSTĘPNYCH DLA WOJEWÓDZTWA PROGRAMÓW MIĘDZYNARODOWYCH:

PROGRAM WSPÓŁPRACY INTERREG V A MEKLEMBURGIA-POMORZE PRZEDNIE/ BRANDENBURGIA/POLSKA

W ramach Programu, Województwo Zachodniopomorskie realizuje projekty mające poprawić jakość funkcjonowania na obszarze transgranicznym. Są to w głównej mierze projekty oddziałujące na transport i mobilności, środowisko naturalne i kulturalne, a także przedsięwzięcie dedykowane działaniom na rzecz transgranicznego ratownictwa medycznego. Ponadto ze środków Programu Interreg V A realizowane są projekty wielu instytucji z obszaru województwa, a na szczególną uwagę zasługują m. in. projekty z zakresu medycyny, dotyczące nowoczesnych metod diagnostyki obrazowej w okulistyce oraz wymiany wiedzy i umiejętności w zakresie nowoczesnych metod hematologii i onkologii doświadczalnej oraz klinicznej, kwestii bezpieczeństwa poprzez identyfikację i zwalczanie transgranicznych powiązań terrorystycznych i przestępczych, w obszarze badań genetycznych i informatycznych, a także współpracy transgranicznej między uczelniami i dużymi obszarami chronionymi w Euroregionie Pomerania. Noworozpoczęty przez województwo projekt pn. „Model transgranicznego monitoringu – innowacyjne sposoby pozyskiwania danych w Regionie Metropolitalnym Szczecina”, ma na celu dostarczanie rzetelnych dowodów o potencjałach i powiązaniach Regionu Metropolitalnego Szczecina, pozyskanych w oparciu o innowacyjne rozwiązania. W efekcie opracowana zostanie metodyka pozyskiwania, harmonizacji i publikacji danych we wskazanych obszarach tematycznych wraz z określeniem dostawców danych i ich użytkowników w Regionie Metropolitalnym Szczecina.

PROGRAM INTERREG POŁUDNIOWY BAŁTYK 2014-2020

Województwo Zachodniopomorskie aktywnie uczestniczyło w realizacji dwóch projektów flagowych Strategii UE dla regionu Morza Bałtyckiego: TENTacle, który miał na celu wykorzystanie nowego instrumentu polityki transportowej UE (korytarze sieci TEN- -T) i zbadanie możliwych zalet bliskości korytarzy sieci bazowej, które w efekcie mogą poprawić łączność i interoperacyjność regionów oraz Creative Ports, którego celem jest wspieranie zrównoważonego rozwoju sektora przemysłu kulturowego i kreatywnego oraz internacjonalizacja firm tego sektora w Regionie Morza Bałtyckiego. Flagowe projekty są także realizowane przez uczelnie Pomorza Zachodniego, np. Akademię Morską - projekt EnviSuM, który skupia 12 partnerów z obszaru BSR oraz 17 instytucji stowarzyszonych, a jego celem jest opracowanie skutecznych instrumentów mierzenia rzeczywistej emisji związków siarki z kominów statkowych oraz metod oceny wpływu nowych regulacji na poprawę czystości powietrza. Kolejnym flagowym projektem jest np. IWAMA realizowany przez Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Szczecinie. Prowadzone w jego ramach działania mają w efekcie doprowadzić do opracowania spójnego programu szkoleniowego dla operatorów oczyszczalni ścieków.

PROGRAM INTERREG EUROPA ŚRODKOWA 2014-2020

W ramach Programu województwo zaangażowało się w realizację projektów: TalkNET, Arrival Regions oraz REIF. Projekt TalkNET dotyczy stworzenia koncepcji unowocześnienia śródlądowych szlaków wodnych i portów morskich, co ma przyczynić się do przekształcenia portów partnerskich w pełni wyposażone i sprawnie obsługujące trójmodalne węzły komunikacyjne. Projekt REIF to przedsięwzięcie wspierające rozwój transportu międzyregionalnego, które ma na celu ulepszenie procesów planowania i koordynacji na rzecz modernizacji dotychczasowej lub rozwoju nowej infrastruktury i usług w zakresie transportu kolejowego. W program Interreg Europa Środkowa 2014-2020 zaangażowane są także podmioty z Pomorza Zachodniego, tj. Krajowy Instytut Rozwoju Gospodarki z Koszalina, który realizuje projekt Transfarm 4.0, zrzeszający przedsiębiorstwa, klastry i gospodarstwa rolne z pięciu regionów Europy Środkowej i ma na celu poprawę jakości regionalnych i krajowych specjalizacji przemysłowych w obszarze rolnictwa.

PROGRAM INTERREG EUROPE

W ramach Programu województwo realizuje projekt GRESS związany z działaniami zmierzającymi do poprawy strategii na rzecz konkurencyjności MŚP poprzez promowanie, stymulowanie rozwoju oraz tworzenie form wsparcia dla startupów i firm typu spin-off, działających w zielonych sektorach gospodarki. Kolejnym przykładem jest zakończony już projekt pn. iEER, który miał na celu wyznaczenie inteligentnych kierunków działania i określenie rozwiązań, dzięki którym partnerzy będą mogli stymulować rozwój regionalnych ekosystemów przedsiębiorczości dla młodych przedsiębiorców oraz odpowiednio je kontrolować. W efekcie wypracowano rekomendacje dla UE dotyczące rozwoju startupów, przedsiębiorstw typu scale-up i innowacyjnych MŚP w kolejnym okresie programowania. Województwo jest również uczestnikiem pilotażowego projektu Europejskiego Komitetu Regionów pn. RegHub, w ramach którego zaangażowane są podmioty lokalne i regionalne poprzez skuteczne konsultacje w celu zbierania ich doświadczeń na temat wdrażania polityki UE. Dzięki temu instytucje UE będą mogły skorzystać z ich nieocenionego wkładu i tworzyć skuteczniejszą politykę, co ostatecznie przybliży Unię do obywateli.

Centrum Inicjatyw Gospodarczych
Biuro ds. Innowacyjności i Inteligentnych Specjalizacji
www.cig.wzp.pl